

garren urtean. Balbiño Garaitaonandia, Jose Maria Ampuero, Isidoro Ruiz de Arbulo Gorosabel durangotarrak, Elorriyoko Kapelastegi, Ermuko Ezekiel Etxebarria, Otxandiyoko Arrese Beitia eta Euskalerriko beste olerkari pillu baten baten olerkiak agertzen dira liburu onetan. «Moja euskaltzaleak» gaia egite-ordurako ez dira aztu-bearko onek Durangoko mojak.

N. A. G.

ALZAVALEN EUSKAL LIBURUA

Milla zazpireun eta irurogei ta zortzigarren urtean (1768) argitaratu zan Pedro Joseph de Alzaval Murgia-ren liburutxo: *Ama Virginia Santissima Yciarcuaren bederatziruena*.

Vinson-ek aipatzen dau, berak ikusi ez arren (I, 222 orr.) 1790-garren urtean egin zan bigarren argitaraldia, Tolosako Fermin Huar-te eta Arlegi-ren etxean.

Deba-ko Benefiziadua eta bertako len bikarioa izan zan Aldaval abadea (*Aldaval*, eta ez *Aldazabal* nik iñoz idatzi dodan moduan).

Gordetan ote-da iñun 1768-garren urtean egin zan argitara-aldiko aleen bat? ¿Iñork ote-daki gai onen barri gaur?

N. A. G.

ETXEZARRETAREN KURUTZIETAKO IKUSTAMENAK (TOLOSAKO ARGITARALDIA).—Durangoko Ramon Etxezarreta legegizonarenak dirala esan dogu beti Kurutzietako Ikustamenak.

Mogel-Juan Antoniok idatzi eban Konfesiño Ona liburuaren argitaraldi baten azkenengo orrialdeetan be (Tolosan, 1884'garren urtean) agertzen dira Kurutzietako Ikustamenok.

Etxezarreta il da gero egin zan argitaraldi au. Nor ete-zan argitaratze au egin ebana? Mogelen liburu onen beste argitaraldiak ez dodaz ikusi, edo beintzat iñoz ikusi badodaz be ez naz gogoratzen orain.

N. A. G.

SUKALDARI LIBURUAK.—Euskal literaturaren historian maiz gertatu zaiguna da, gutti edo batere ez dugulakoan, ezerrezaren ustean, dugun urria ere ikusi ez. Baita ere, halako edo holako gaia inoiz landu ez dan ustean lantzen hasi. Era honetako adibide asko emango genituzke, bainan, gaurkoz, exenplurako bederen, gertari berezi baten berri emanen dugu.

Gastronomia gaia, Euskaltzaindiak bere sorreran jarri zuen lehen literatura sariketa zan noski, Julene Azeptitia adiskideak irabazi zuena bere *Osasuna merketza ta yanaritzaz*, 1920-an argitaratutako lana, eta gaur egun EGAN-en orrietan Arrue adiskideak hain ongi eta hain umoretsu eramaten duena *Jan-edanak* izenez; baina lehenago ere landu zen euskal literaturan. Izan ere, gai hortan euskaldunak hain yayoak izanik ez da harritzekoa.

Gai hortaz, lehenago, 1889-garren urtean Tolosako Lopez-enean argitaratu zen, egilearen izen gabe, *COCINAN ICASTECO LIBURUA chit bearra famili gucietan. Lendabicioa euskeraz.*

Lehendabizikoa? Goazen beraz lehen hau baino antzinagora, eta hogetabost urte lehenago arkituko dugu *ESCUALDUN COCINERA, ceinarekin nornahic cocina ona errechki eguin baiteçake*, Baionako Cluzeau-renean 1864-an argitaratua.

Horra euskal literaturan sarri gertatzen zaiguna, elkarren berririk gabe lan berdinean aritzea.

J. S. M.

CURROS ENRIQUEZ ETA BILINTX.—Goratu beharra dugu «Auspoa» Argitaldaria literatura zaharretiko lanak berriz argitaratzen egin duen lanagatik, eta lanotariko bat bereziki Bilintx-en *Bertso ta lan guziak* (1962) izan zen. Ikusi L. Mitxelenak EGAN-en egin zion aipamena, 1962-ko 1-3 zenbakiaren 91-garren orrialdean. Argitalpen hau dakart oroimenera Bilintx behar bezala ezagutzen ez dutenen aukerarako, zeren 1911-an egin zen argitalpena eskuratzea nekeza delako. Poetaren dohaina eta etorria oso bakanak izan ziren, eta ez zan harritzekoa Curros Enríquez-ek bere garaian bertsoz egin zion gorazarrea.

1911-an, Euskal-Esnaleak bildu eta argitaldu zituen Bilintx-en *Neurtitzak eta Neurri gabeko itzak* izeneko liburua, Karmelo Etxegarai-ren hitzaurrearekin. Hitzaurre honen XLIII-gn. orrialdean, Etxegarai-k dio, Careta gailego poetaren bertso batekin konparazioa egitean: «Curros Enríquez-ek ipiñi zituen gaztelaniaz, *Bilintx*-en izena ta oroitza goratzen zituzten neurtitz batzuek; baña irakurtzea aski da, jakiteko ayek izkribatu zituenak etzekicla *Bilintx* zeñi zan. Bere izena ezagutuko zuen, bere izaerarik, ez. Ala ez izatekotz ez liguke esango neurtizkari Donostiarra Mendizorrozko maldan zegoen txabola batean bizi zala.»

Baina, Curros Enríquez-ek, poeta bezala, bere poeman Bilintx-en etxea Mendizorrozko maldan jarri bazuen ere, ikusiko dugunez poetak beren gisara hartzen dituen lizentzia horietakoa zela, zeren aski ongi ezagutzen zuen poeta euskalduna. Eta, badira beste zenbait